

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 34, 2016

Nummer 34, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2244](#) 04-10-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2243](#) 04-10-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2240](#) 04-10-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2126](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2123](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2141](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2140](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2134](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2125](#) 20-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2059](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2060](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2075](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2071](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2057](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2055](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2074](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2066](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2058](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2067](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2056](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2070](#) 13-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2020](#) 06-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2027](#) 06-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2024](#) 06-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2021](#) 06-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2025](#) 06-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2023](#) 06-09-2016

Annotatie

[Aanvraag is geen aanvraag. Annotatie bij HR 20 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2134.](#)

mr. dr. P.A.M. Mevis

Annotatie

[Duidelijkheid over bedreiging. Annotatie bij HR 20 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2131.](#)

J.M. ten Voorde

ANNOTATIE

Aanvraag is geen aanvraag. Annotatie bij HR 20 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2134.

mr. dr. P.A.M. Mevis

1. Het zal regelmatige volgers van de Hoge Raad niet ontgaan dat van de wekelijkse stroom arresten en beslissingen van de Hoge Raad ook een bestendige stroom van beslissingen op herzieningsaanvragen deel uitmaakt. Zo ook op 20 september jl. Dat is enerzijds opmerkelijk, gegeven de aard van dat rechtsmiddel. Het richt zich immers tegen een onherroepelijke rechterlijke beslissing, meestal de bewijsbeslissing van bewezenverklaring. Anderzijds is dit buitengewone rechtsmiddel het sluitstuk van ons bewijsrecht waar dat een garantie beoogt te bieden voor de inhoudelijke juistheid van de bewijsbeslissing. Een rechtssysteem dat leunt op een harde juridische onherroepelijkheid van een empirisch oordeel waarin niet kan worden gegarandeerd dat ‘de waarheid’ is gevonden, kan niet zonder de herziening als ultieme correctievoorziening. Mede door enkele grote zaken en de daarop geïnspireerde ‘herziening van de herziening’ per 1 oktober 2012 (Wet van 18 juni 2012, *Stb.* 2012, 275) is de herziening (ten voordele) nader tot leven gekomen. Afgezien van persoonsverwisselingen worden de meeste aanvragen echter afgewezen. Mogelijk hoopte de Hoge Raad anders, maar het feit dat het herzieningsverzoek van de zijde van de veroordeelde slechts door een rechtsgeleerd raads‘man’ kan worden ingediend, heeft kennelijk niet onmiddellijk geleid tot een kleinere, geconcentreerde stroom van zaken.

2. Bovenstaand arrest is van enig algemeen belang inzake de eisen die door de Hoge Raad aan een herzieningsaanvraag worden gesteld. Als de aanvraag niet aan de eisen voldoet, is volgens de Hoge Raad ook onder de nieuwe regeling geen sprake van een aanvraag in de zin van de wet waardoor – zie het dictum in bovenstaande zaak – de aanvraag niet-ontvankelijk (en dus niet: ongegrond) is. In het gestelde in artikel 465 lid 1 Sv vindt deze beslissing een inhoudelijke basis. De bewoordingen van de Hoge Raad (‘geen aanvraag in de zin van de wet’), maken duidelijk dat het niet alleen om de interpretatie van artikel 460 lid 2 tweede volzin Sv gaat. In deze kwalificatie en in de eisen die de Hoge Raad stelt is dan wel weer te herkennen – de Hoge Raad zegt het nadrukkelijk – dat van het indienen van een herzieningsverzoek vanwege de veroordeelde een rechtsgeleerde exclusiviteit is gemaakt (artikel 460 lid 2 eerste volzin Sv).

De ingevoerde lezer zal onmiddellijk de verwantschap herkennen met de eisen die de Hoge Raad stelt aan een cassatiemiddel alvorens het als zodanig te accepteren (bestendige jurisprudentie vanaf HR 13 maart 2001, *NJ* 2001/296: 'middel is geen middel'), en ook aan de eisen die ons hoogste rechtscollege in HR 11 april 2006, *NJ* 2006/393 stelt aan het 'uitdrukkelijk onderbouwd standpunt' van artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv.

3. De Hoge Raad stelt in bovenstaande beslissing in het bijzonder drie, in r.o. 3.4. directief-concreet omschreven eisen aan een herzieningsaanvraag. Met name de laatste eis is van belang omdat zij het meest van de rechtsgeleerde opsteller van de aanvraag verlangt. Hij moet doorredeneren en niet alleen aangeven waarom het novum tot ernstige twijfel leidt aan een 'nauwkeurig aangeduid' onderdeel van de bewijsvoering, maar ook waarom die twijfel dan zou hebben geleid tot een (algehele) vrijspraak. Zeker in combinatie met de eerste eis (de inhoud van het novum benoemen), betekent dit dat de Hoge Raad in feite in betrekkelijk strenge bewoordingen verlangt dat uit (de motivering van) de aanvraag als het ware rechtstreeks, en zonder al te veel nader onderzoek, het 'ernstig vermoeden' moet voortvloeien dat een bewezenverklaring in het licht van het novum eerder een vrijspraak zou moeten zijn. De redenering in de motivering moet ten minste tot dit punt helemaal worden afgemaakt.

4. Liggen eisen als in het arrest geformuleerd bij de herziening voor de hand? In elk geval kwamen zij in de oude regeling op basis van artikel 459 Sv (oud) dat nog sprak van 'bewijsmiddelen' in plaats van 'gronden' ook al voor. Zo blijkt uit HR 10 februari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH2429, *NJ* 2009/347 bijvoorbeeld, dat het enkele wijzen op het bestaan van een nog niet gehoorde, ontlastende getuige in de aanvraag niet genoeg is; diens verklaring moet worden bijgevoegd. Dat is de eis die de Hoge Raad in bovenstaande beslissing verwoordt in r.o. 3.4. onder a, al ontbreken daarin de nuances 'in beginsel' en 'tot op zekere hoogte' die de Hoge Raad in 2009 wel nog noemde. Sowieso is de toon van die beslissing wat sympathieker: 'Artikel 459 Sv [thans dus artikel 460 Sv, PM] strekt ertoe dat de Hoge Raad zich aan de hand van de opgegeven bewijsmiddelen een oordeel kan vormen over de vraag of de beweringen van de aanvrager juist zijn en of die beweringen het in art. 457 Sv bedoelde ernstige vermoeden kunnen wekken. Dat vereist in de regel de overlegging van bewijsstukken waaruit het beweemde kan blijken'. Zo'n, wat voorzichtiger formulering waarbij het uitgangspunt hetzelfde is, ligt meer voor de hand. Precies dergelijke drempels als die van artikel 459 Sv (oud) bleken nogal eens erg hoog; de strekking van de 'herziening van de herziening' (ten voordele) was nu juist ook om meer gevallen van (voldoende) twijfel of zich wellicht een herzieningsgrond voordoet, op tafel te krijgen om aan de hand van nader onderzoek te bezien of inderdaad van een herzieningsgrond, dat wil zeggen van het ernstig vermoeden van artikel 457 Sv, sprake is. Ook de Hoge Raad heeft een mogelijkheid tot onderzoek van een ingediende aanvraag (artikel 465 lid 5 Sv). In zoverre liggen hoge drempels bij de beslissing of het tot

herziening komt c.q. de aanvraag ontvankelijk is, zeker onder de nieuwe regeling niet onmiddellijk voor de hand.

5. Toch is de beslissing van de Hoge Raad te billijken, en wel om redenen van drieërlei aard. Daartoe behoort overigens niet de reden die de Hoge Raad aan het einde van r.o. 3.4. noemt, te weten dat hij anders niet in staat is de aanvraag adequaat te beoordelen. De Hoge Raad als herzieningsrechter is niet gebonden aan de eigenheden van de cassatierechtspraak, bijvoorbeeld als het om vaststelling van feiten gaat. Het zal eerder zijn dat ons hoogste rechtscollege de zaak graag panklaar aangereikt krijgt; dat scheelt werk.

6. Voor de aanpak van de Hoge Raad pleit wel – in de eerste plaats – dat de herziening ook onder de nieuwe wettelijke regeling een ook letterlijk buitengewoon rechtsmiddel is en dient te blijven dat gericht is tegen een onherroepelijke rechterlijke beslissing. Die onherroepelijkheid suggereert niet alleen een inhoudelijke juistheid van de eerdere beslissing, maar ook andere belangen gediend met de erkenning van de onherroepelijkheid vragen erom de aantasting ervan tot de noodzakelijke gevallen te beperken. Al is het maar om te benadrukken dat een rechter het bewijs van een strafzaak terdege moet onderzoeken *voordat* zijn bewijsbeslissing onherroepelijk wordt. Een van de beperkingen is dat, anders dan voorafgaande aan de onherroepelijkheid, van de verzoeker een grotere stelplecht ten aanzien van de onderbouwing van de aanvraag tot herziening mag worden verwacht (vgl. reeds de beslissing van de Hoge Raad van 10 februari 2009). Dat ligt in de aard van het rechtsmiddel besloten. De onschuldpresumptie geldt niet.

7. De benadering van de Hoge Raad is in de tweede plaats acceptabel omdat, hoewel de wet hem zulks niet voorschrijft, de Hoge Raad een verzoeker om herziening de helpende hand lijkt te zullen reiken als verzoeker niet in de gelegenheid is om een voldoende gestelde vermoeden van een novum echt 'hard' te maken (dus aan eis a te voldoen), bijvoorbeeld omdat hij niet bij machte is een verklaring van een getuige te verkrijgen. De hiervoor aangehaalde beslissing van 10 februari 2009 illustreert dat: de Hoge Raad wijst de aanvraag als te weinig gemotiveerd af (met niet-ontvankelijkheid als gevolg), maar tekent erbij aan 'dat de – door een advocaat ingediende – aanvraag niet inhoudt dat en waarom van de genoemde getuige geen schriftelijke verklaring kon worden overlegd'. Met die benadering van de Hoge Raad op de achtergrond past ook de hier besproken beslissing van de Hoge Raad in de strekking van de (wets)wijziging van de regeling van de herziening ten voordele.

8. En ten derde is er uiteraard nog een ander, doorslaggevend verschil tussen een aanvraag tot herziening enerzijds en een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt of een cassatiemiddel anderzijds. Voor de laatste twee verweermogelijkheden heeft men in de regel maar één keer gelegenheid. Dat geldt voor de herziening niet; niets verzet zich tegen het opnieuw indienen

van een aanvraag daartoe na eerdere niet-ontvankelijkheid of ongegrondheid, maar dan beter gemotiveerd dan de keer daarvoor. In de zogenoemde *Puttense moordzaak* bijvoorbeeld, werd het vierde herzieningsverzoek toegewezen.

9. Juist als de Hoge Raad de helpende hand blijft toesteken als duidelijk wordt dat een verdere inhoudelijke onderbouwing van de aanvraag tot herziening niet van verzoekers raadsman kan worden verwacht (een zeker '*fortiter in re, suaviter in modo*' is aangewezen), is het mede daarom terecht dat de Hoge Raad in bovenstaande beslissing de nodige eisen stelt aan de inhoud van de aanvraag tot herziening. De strafadvocatuur kan het lijstje van eisen en verwachtingen van de Hoge Raad voor adequaat gebruik in voorkomende gevallen boven het bureau hangen. De mogelijkheden om tot herziening te komen, worden met bovenstaande beslissing niet beperkt, al klinkt de formulering van de Hoge Raad nu strenger dan die uit de beslissing van 10 februari 2009. En hoezeer de herziening als regeling en in zijn toepassing als sluitstuk van het bewijsrecht ook onmisbaar is, het moet wel een uitzondering blijven. Dat moet als gezegd vooral de rechter zich realiseren die in eerste aanleg en in hoger beroep, voor onherroepelijkheid de bewijsbeslissing neemt. En trouwens ook de wetgever die de – ambtshalve – verantwoordelijkheid van de feitenrechter voor de inhoudelijke juistheid van zijn bewijsbeslissing en het daarvoor noodzakelijke onderzoek door en voor hem, te zeer zou willen terugdringen, al dan niet in het kader van de operatie 'Modernisering Wetboek van Strafvordering'.

ANNOTATIE

Duidelijkheid over bedreiging. Annotatie bij HR 20 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2131.

J.M. ten Voorde

Het hof heeft de verdachte veroordeeld wegens bedreiging met zware mishandeling. De bewezenverklaring hield in dat de verdachte tegen een persoon de woorden 'hoer, kanker zwarte, ik bel mensen voor je, ik weet hoe je eruit ziet, ik weet waar je werkt' had geuit. Deze persoon was caissière in een winkel. Ze had de verdachte bij het uitgaan van de winkel gevraagd of ze in de schoudertas mocht kijken en het bonnetje mocht zien. Een getuige had gehoord dat de verdachte de caissière voor 'hoer en kankerhoer' had uitgemaakt. Deze getuige trof de verdachte korte tijd later aan op straat. De verdachte schold de caissière, die daarbij niet aanwezig was, opnieuw uit en zei dat 'ze mensen had gebeld die [de caissière] zouden pakken'. Dit bij elkaar genomen bracht het hof tot het oordeel dat het ten laste gelegde wettig en overtuigend kon worden bewezen.

De Hoge Raad casseert het arrest van het hof vanwege een motiveringsgebrek. De Hoge Raad vangt zijn overwegingen aan met een herhaling van het raamwerk op basis waarvan moet worden bepaald of een bepaalde uiting bedreigend is. Volgens de Hoge Raad is van bedreiging met, in dit geval, zware mishandeling sprake indien de uiting 'van dien aard is en onder zodanige omstandigheden is geschied dat bij de betrokkene in redelijkheid de vrees kon ontstaan dat deze zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen' (r.o. 2.3).

De uiting moet de redelijke vrees kunnen doen ontstaan *dat* de bedreigde persoon zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen. Hoe moet het woordje 'dat' worden verstaan? In het onderhavige arrest geeft de Hoge Raad daaromtrent uitleg. De rechter heeft zich af te vragen of bij het slachtoffer 'in redelijkheid de vrees kon ontstaan dat (...) [het] bij de volgende confrontatie (...), daadwerkelijk zou worden mishandeld en dat (...) [het] daarbij zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen'. De uiting moet dus duidelijk maken (gelet op de inhoud en de omstandigheden waaronder de uiting is gedaan) wat het slachtoffer te wachten zou staan (r.o. 2.5).

Het citaat maakt een aantal zaken duidelijk.

(1) De volgende confrontatie kan met de bedreiger zijn, maar het kan ook zijn een volgende confrontatie met een ander, die namens de verdachte handelt. De bedreiging dat een oudere broer of vriend de bedreigde namens de bedreiger te grazen zal nemen, is van alle tijden. De wet laat in het midden of het misdrijf waarmee wordt bedreigd ook door een ander kan worden begaan. De wetgever heeft zich bij de totstandkoming van artikel 285 Sr over dit punt niet uitgelaten. Niettemin ligt het mede gelet op het door bedreiging te beschermen rechtsbelang (de persoonlijke vrijheid) wel voor de hand ook deze vorm van bedreiging onder het bereik van deze strafbepaling te laten vallen (zie ook HR 15 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ7237).

(2) Bedreiging met zware mishandeling kan volgens de Hoge Raad kennelijk ook betrekking hebben op mishandeling met zwaar lichamelijk letsel tot gevolg (artikel 300 lid 2 Sr). De tekst van artikel 285 Sr maakt dit ook mogelijk. Een beperktere uitleg zou de indruk kunnen wekken dat moet worden vastgesteld dat verdachte het opzet moet hebben gehad op het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel. Het opzet is echter niet op het realiseren van de bedreiging gericht, maar op het bedreigen.

(3) Het belangrijkste aspect van dit citaat is dat de Hoge Raad duidelijker maakt waarop de vrees moet zijn gericht. Niet voldoende is dat er redelijke vrees was dat de bedreigde zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen. Er moet redelijke vrees zijn dat de bedreigde bij de volgende confrontatie met de bedreiger of een confrontatie met een ander, handelend namens de verdachte, daadwerkelijk zal worden mishandeld en daarbij zwaar lichamelijk letsel zal kunnen oplopen.

Voor het aantonen van redelijke vrees moet uit de bewijsmiddelen kunnen worden afgeleid dat het misdrijf waarmee werd bedreigd zich bij de/een volgende confrontatie zal verwezenlijken. De Hoge Raad maakt hier onderscheid tussen de situatie waarin de verdachte zegt te zullen doen waarmee hij het slachtoffer bedreigt ('Ik sla je tanden uit je mond, wacht maar af') en de situatie waarin de verdachte zegt dat anderen zullen doen waarmee hij het slachtoffer bedreigt ('Ik zorg ervoor dat mijn broer je tanden uit je mond slaat, wacht maar af'). Is er in het eerste geval sprake van bedreiging, indien onduidelijk is wanneer de tanden uit de mond worden geslagen, nu de Hoge Raad eist dat dit moet geschieden bij 'de' volgende confrontatie? Voor het antwoord op deze vraag moet worden nagegaan wat met 'de' volgende confrontatie wordt bedoeld. Gesteld kan worden dat in de bedreiging zelf de voorspelling daarvan ligt besloten, zodat deze uitlatingen bedreiging opleveren. In een andere, striktere lezing moet redelijke vrees bestaan dat bij de volgende confrontatie de bedreigde zwaar lichamelijk letsel wordt toegebracht. Dat zou betekenen dat bedreiging niet kan worden

bewezenverklaard, omdat in het midden wordt gelaten wanneer de tanden uit de mond zullen worden geslagen. Deze striktere lezing ligt niet voor de hand. Allereerst blijkt deze eis niet uit de wettekst en de wetsgeschiedenis. Daarnaast valt zij niet goed te rechtvaardigen wanneer we acht slaan op het tweede geval. Daarin lijkt mij in ieder geval sprake te zijn van bedreiging, ook omdat niet 'de' maar 'een' voor confrontatie staat vermeld. Het ligt niet voor de hand dat de Hoge Raad ten aanzien van dit punt tussen beide varianten van bedreiging een verschil wil laten bestaan.

De gebruikte bewoordingen in de bedreiging moeten vrij duidelijk zijn. In de onderhavige zaak maakten de bewoordingen niet duidelijk wat de caissière te wachten stond. Bewezen was verklaard: 'ik bel mensen voor je, ik weet hoe je eruit ziet, ik weet waar je werkt'. Daaruit viel volgens de Hoge Raad niet zonder meer af te leiden dat er redelijke vrees bestond dat het slachtoffer daadwerkelijk zou worden mishandeld en daarbij zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen. De niet in de bewezenverklaring maar wel in de nadere bewijsoverweging opgenomen latere uitlatingen van de verdachte tegen de getuige, maakten dat volgens de Hoge Raad overigens niet anders (r.o. 2.6).

De mate van duidelijkheid over wat de bedreigde te wachten staat, zal, zo mag worden aangenomen, afhangen van de omstandigheden waaronder de bewoordingen zijn gebruikt. Ook de aard van de bewoordingen zal van belang zijn. Dat betekent niet dat een op zichzelf wat vage dreiging geen bedreiging met enig misdrijf kan opleveren. Ik kan mij voorstellen dat wanneer 'ik krijg je de volgende keer wel te pakken' gepaard gaat met een gebalde vuist kan worden aangenomen dat bij het slachtoffer redelijke vrees kon ontstaan dat het de volgende ontmoeting daadwerkelijk zou worden mishandeld waardoor het zwaar lichamelijk letsel zal oplopen. Van de rechter mag in dat geval wel een deugdelijke motivering worden verlangd.

Die zal echter niet eenvoudig te geven zijn. Onduidelijk is bijvoorbeeld of een nadere toelichting of duiding van de bewoordingen door de verdachte ten tijde van zijn verhoor kan bijdragen aan het antwoord op de vraag of bij het slachtoffer redelijke vrees kon ontstaan. Dat lijkt niet vanzelfsprekend. De redelijke vrees moet kunnen ontstaan nadat de bedreiging het slachtoffer ter ore is gekomen. Het zijn de aard en omstandigheden waardoor deze redelijke vrees kon ontstaan, niet een latere toelichting op de gebruikte bewoordingen. Een en ander duidt er in ieder geval op dat de Hoge Raad met dit arrest het bereik van artikel 285 Sr beperkt houdt.

RECHTSPRAAK

Het recht van de verdachte aanwezig te zijn bij het onderzoek ter terechtzitting is niet geschonden.

Advocaat-generaal P.C. Vegter heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het gerechtshof teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt dat de verdachte in strijd met artikel 6 EVRM niet in de gelegenheid is gesteld bij de berechting van zijn zaak in hoger beroep aanwezig te zijn, aangezien hij ten tijde van de behandeling ter terechtzitting in hoger beroep was gedetineerd in Detentiecentrum Zeist en nimmer bewust afstand heeft gedaan van zijn aanwezigheidsrecht.

Indien de verdachte niet op de terechtzitting is verschenen, maar de dagvaarding aan hem in persoon is betekend en de ter terechtzitting aanwezige, door de verdachte uitdrukkelijk gevolmachtigde raadsman niet verzoekt de behandeling van de zaak aan te houden met het oog op de uitoefening van het aanwezigheidsrecht door de verdachte, kan de rechter uitgaan van het vermoeden dat de verdachte vrijwillig afstand heeft gedaan van zijn recht om in zijn tegenwoordigheid te worden berecht. In die situatie brengt de enkele omstandigheid dat de verdachte ten tijde van de behandeling van zijn strafzaak zich in detentie bevond zonder dat dit de rechter bekend was, niet mee dat achteraf moet worden vastgesteld dat feitelijk aan het recht van de verdachte om in zijn tegenwoordigheid te worden berecht, is tekortgedaan.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-10-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2240

Zaaknummer: 15/02298

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Advocaten: R.W. de Gruijl

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Nu de verdachte ter terechtzitting van de politierechter het hem ten laste gelegde heeft bekend en nadien niet anders heeft verklaard alsmede dat het hof het door de raadvrouw tot vrijspraak strekkende verweer gemotiveerd heeft verworpen, heeft verdachte onvoldoende belang bij zijn cassatieberoep.

Het tweede middel strekt ten betoge dat wat betreft de motivering van de bewezenverklaring van feit 1 ten onrechte is volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

De politierechter heeft in zijn vonnis volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 tweede volzin Sv. Hetgeen de raadvrouw van de verdachte bij de behandeling van de zaak in hoger beroep heeft aangevoerd kan bezwaarlijk anders worden verstaan dan dat zij vrijspraak heeft bepleit ten aanzien van het ten laste gelegde. Uit de bewoordingen van artikel 359 lid 3 Sv volgt dat deze bepaling in ieder geval geen toepassing kan vinden indien door of namens de verdachte ter terechtzitting vrijspraak is bepleit. Gelet op het voorgaande had het hof het vonnis van de politierechter niet mogen bevestigen dan onder de in artikel 423 lid 1 Sv bedoelde aanvulling van gronden, te weten de in de eerste volzin van artikel 359 lid 3 Sv bedoelde weergave van de inhoud van de bewijsmiddelen met betrekking tot het ten laste gelegde (vgl. HR 6 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2026, r.o. 2.3.2).

Uit hetgeen hiervoor is weergegeven kan worden afgeleid dat de verdachte ter terechtzitting van de politierechter het hem ten laste gelegde heeft bekend en nadien niet anders heeft verklaard alsmede dat het hof het door de raadvrouw tot vrijspraak strekkende verweer gemotiveerd heeft verworpen. Gelet hierop is de Hoge Raad van oordeel dat de verdachte onvoldoende belang heeft bij zijn cassatieberoep.

Gelet hierop en in aanmerking genomen dat ook de overige aangevoerde klachten geen behandeling in cassatie rechtvaardigen omdat de verdachte onvoldoende belang heeft bij het cassatieberoep dan wel omdat zij niet tot cassatie kunnen leiden, zal de Hoge Raad – gezien

artikel 80a van de Wet op de rechterlijke organisatie en gehoord de procureur-generaal – het beroep niet-ontvankelijk verklaren.

De Hoge Raad verklaart het beroep in cassatie niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-10-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2244

Zaaknummer: 15/03740

Rechters: A.J.A. van Dorst, H.A.G. Splinter-van Kan en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: C.H.W. Janssen

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Het hof heeft ten onrechte de raadsman van de ter terechtzitting in hoger beroep niet verschenen verdachte niet in de gelegenheid gesteld het woord tot de verdediging te voeren.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte de raadsman van de ter terechtzitting in hoger beroep niet verschenen verdachte niet in de gelegenheid heeft gesteld het woord tot de verdediging te voeren, althans dat de beslissing van het hof dienaangaande onbegrijpelijk is.

Artikel 279 Sv stelt geen verdergaande eisen dan dat een advocaat die een ter terechtzitting niet verschenen verdachte wenst te verdedigen, dient te verklaren daartoe uitdrukkelijk te zijn gemachtigd. Kennelijk steunt de toekenning van deze faciliteit op de gedachte dat een advocaat een juist en verantwoord gebruik zal maken van deze hem toegekende bevoegdheid. Met deze wettelijke regeling verdraagt zich niet dat de rechter ambtshalve of op vordering van het Openbaar Ministerie een onderzoek instelt omtrent de vraag of de advocaat deze verklaring naar waarheid heeft afgelegd (vgl. HR 2 september 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF9559, NJ 2003/724).

In het licht hiervan en mede gelet op het belang dat artikel 279 Sv beoogt te waarborgen, te weten dat een ter terechtzitting niet verschenen verdachte zich toch aldaar kan laten verdedigen door een advocaat, is het oordeel van het hof dat hetgeen door de raadsman dienaangaande is aangevoerd aldus moet worden verstaan dat hij niet uitdrukkelijk gemachtigd is in de zin van artikel 279 Sv, onbegrijpelijk.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-10-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2243

Zaaknummer: 15/04397

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en Y. Buruma

Advocaten: I.T.H.L. van de Bergh

Wetsartikelen: 279 Sv

RECHTSPRAAK

Gegronde aanvraag tot herziening in verband met persoonsverwisseling.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Hetgeen door de advocaat-generaal in zijn conclusie is vermeld geeft steun aan de stelling waarop de aanvraag berust, te weten dat in de zaak die heeft geleid tot de uitspraak waarvan herziening is gevraagd, sprake is geweest van een persoonsverwisseling.

Een en ander levert het ernstig vermoeden op dat het hof, ware het hiermee bekend geweest, de aanvraagster van het haar ten laste gelegde zou hebben vrijgesproken.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegronnd, beveelt voor zover nodig de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van voormeld arrest van het gerechtshof en verwijst de zaak naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zal worden berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2140

Zaaknummer: 15/05893

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Advocaten: D. van den Broek

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

De schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel is voldoende gemotiveerd.

Het middel klaagt dat het hof in strijd met artikel 503e van het Wetboek van Strafvordering van Curaçao heeft verzuimd aan te geven aan de inhoud van welke wettige bewijsmiddelen de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel is ontleend.

Gelet op het voorgaande heeft het hof door de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel te motiveren als onder 2 weergegeven, voldaan aan de in genoemd artikel 503e gestelde eis.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte niet NAF 16.920 maar slechts NAF 16.200 op de post uitgaven in mindering heeft gebracht.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 38 is het middel terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal de zaak om doelmatigheidsredenen zelf afdoen en de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel en de verplichting tot betaling aan de Staat in zoverre verbeteren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, doch uitsluitend voor zover het hof het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, op NAF 226.494 heeft vastgesteld en aan de betrokkene de verplichting heeft opgelegd tot betaling aan het Land van dit bedrag, bij gebreke aan betaling en verhaal te vervangen door 365 dagen hechtenis, stelt het wederrechtelijk verkregen voordeel vast op NAF 225.774, vermindert het te betalen bedrag in die zin dat de hoogte daarvan NAF 225.774 bedraagt, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door 363 dagen hechtenis en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2125

Zaaknummer: 14/05786

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: G.W.L.A.M. Koppen

Wetsartikelen: 511f Sv

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Ingevolge artikel 460 lid 2 Sv dient de aanvraag de gronden te vermelden waarop deze berust. De aanvraag zal dus naar behoren gemotiveerd dienen te zijn. Dat vindt bevestiging in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat tot het huidige artikel 460 Sv heeft geleid (*Kamerstukken II 2008/09, 32045, 3, p. 32*).

Hieruit – bezien in samenhang met de omstandigheid dat ingevolge artikel 460 Sv de indiening van herzieningsaanvragen is voorbehouden aan rechtsgeleerde raadslieden en de procureur-generaal bij de Hoge Raad – volgt dat uitsluitend een herzieningsaanvraag welke aan deze motiveringseis voldoet, in behandeling kan worden genomen. Een aanvraag die daaraan niet beantwoordt, is niet een aanvraag als in de wet bedoeld en moet daarom buiten behandeling blijven.

Dat betekent dat ingeval een op artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv steunende aanvraag een beroep doet op een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling,

(a) de aanvraag een nauwkeurige omschrijving dient te behelzen van bedoeld gegeven (hierna: het novum) en dat dus niet kan worden volstaan met een verwijzing naar bijgevoegde

bescheiden waaruit zo een novum zou moeten blijken;

(b) de aanvraag de redenen moet vermelden waarom het novum tot een van de genoemde beslissingen zou hebben kunnen leiden;

(c) de aanvraag, indien deze ertoe strekt de bewijsvoering aan te tasten, met voldoende precisie dient uiteen te zetten (i) waarom een bepaald onderdeel van de bij de aanvraag gevoegde bescheiden leidt tot ernstige twijfel aan de juistheid van een nauwkeurig aangeduid gedeelte van de bewijsvoering, en (ii) waarom dat leidt tot het ernstige vermoeden dat het onderzoek van de zaak destijds zou hebben geleid tot een vrijspraak.

Slechts indien de aanvraag aan deze eisen voldoet, is de Hoge Raad in staat de gegrondheid ervan adequaat te beoordelen. Indien de aanvraag aan die eisen niet voldoet, kan zij op grond van een tekortschietende motivering niet gelden als een aanvraag in de zin der wet en moet zij daarom buiten behandeling blijven.

De aanvraag voldoet niet aan de onder 3.4 bedoelde eisen. De aanvraag kan derhalve niet worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2134

Zaaknummer: 16/03657

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Advocaten: J.W.H. Peters

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Falende bewijsklacht medeplegen poging diefstal met braak.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring ten aanzien van het handelen ‘tezamen en in vereniging met anderen’ (hierna: het medeplegen) niet uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

In zijn arresten van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014: 3474, *NJ* 2015/390, 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:7169 en 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316, heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid en meer in het bijzonder met het oog op gevallen waarin het medeplegen niet bestaat in gezamenlijke uitvoering. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat indien het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

Het hof heeft in zijn onder 2.4 weergegeven bewijsoverweging gemotiveerd op grond waarvan naar zijn oordeel het ten laste gelegde medeplegen bewezen is. Het kennelijke oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn medeverdachten geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Daarbij wordt mede in aanmerking genomen dat het

hof, dat is uitgegaan van een vooraf voor alle deelnemers duidelijk plan en dat de bewezenverklarde bijdragen van de verdachte aan het delict van vergelijkbaar gewicht heeft geacht als het gewicht van de bijdragen van zijn medeverdachten, heeft vastgesteld dat de verdachte in zijn auto zijn medeverdachten en zichzelf heeft vervoerd naar de plaats van het misdrijf, zowel bij het zogenaamde 'afleggen' van de woning vijftien minuten voorafgaand aan de poging tot inbraak als ten tijde van de daadwerkelijke uitvoering daarvan, dat de verdachte samen met zijn medeverdachten bij de woning uit de auto is gestapt en samen met hen naar de woning is gelopen en tijdens het misdrijf in de directe nabijheid van de woning op de uitkijk heeft gestaan en dat hij vervolgens in een poging van de plaats van het delict weg te rijden opnieuw als bestuurder is opgetreden van zijn auto, waarin in de kofferbak inbrekersgereedschap is aangetroffen dat kennelijk bij de poging tot inbraak was gebruikt.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2126

Zaaknummer: 15/01621

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan

Wetsartikelen: 311 Sr en 47 Sr

RECHTSPRAAK

Het hof heeft verzuimd het vonnis aan te vullen met de bewijsmiddelen.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd het bestreden vonnis aan te vullen met de door het hof gebezigde bewijsmiddelen.

Bij de aan de Hoge Raad gezonden stukken bevindt zich het bestreden vonnis, hetwelk niet de door het hof gebezigde bewijsmiddelen bevat. Bij die stukken bevindt zich evenmin een aanvulling als bedoeld in artikel 402 lid 7 Wetboek van Strafvordering van Sint Maarten (hierna: Sv) houdende de gebezigde bewijsmiddelen.

Gelet op de geschiedenis van de totstandkoming van voormeld artikel 402 Sv en op de samenhang tussen lid 3, 7 en 8 van die bepaling, moet worden aangenomen dat de niet-vermelding van het zevende lid in lid 8 op een misslag berust (vgl. HR 19 november 2013, ECLI:NL:HR:2013:1353).

Lid 8 moet aldus worden verstaan dat het nietigheid stelt op de niet-naleving van alle in artikel 402 Sv vervatte voorschriften met uitzondering van de overschrijding van de in lid 7 bepaalde termijn van vier maanden voor het aanvullen van het vonnis met de in lid 3 bedoelde bewijsmiddelen.

Het bestreden vonnis voldoet niet aan het in artikel 402 lid 3 Sv gestelde vereiste en kan daarom niet in stand blijven.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2123

Zaaknummer: 14/03383

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 402 Sv (SM) en 408 Sv (SM)

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Mede in het licht van deze overweging van het hof wekt de omstandigheid dat het Openbaar Ministerie later daadwerkelijk is overgegaan tot een strafrechtelijke vervolging niet het ernstige vermoeden dat, als deze omstandigheid aan het hof bekend was geweest, het onderzoek der zaak zou hebben geleid tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging. Daarbij komt dat de stelling dat een strafrechtelijke vervolging 'onterecht' is, slechts ter beoordeling voorligt in de met die vervolging samenhangende procedure.

Voor zover de aanvraag (onder 29) de grond behelst dat het hof tot een andere strafoplegging was gekomen als het ermee bekend was geweest dat de eerder genoemde e-mail van de advocaat-generaal een te negatief beeld van de aanvrager schetste, wordt miskend dat de oplegging van een minder zware sanctie niet behoort tot een van de onder 3.1 genoemde beslissingen.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen vloeit voort dat de aanvraag kennelijk ongegrond is, zodat als volgt moet worden beslist.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2141

Zaaknummer: 16/03204

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman en V. van den Brink

Advocaten: M.J.N. Vermeij

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht met betrekking tot de bepaling van de op de opbrengst uit het bewezenverklaarde ‘bewerken van hennep’ in mindering te brengen kosten.

Het hof heeft het door de betrokkene uit het bewezenverklaarde ‘bewerken van hennep’ genoten wederrechtelijk verkregen voordeel geschat op € 176.383.

Het middel behelst in dit verband de klacht dat het hof bij de bepaling van de in mindering te brengen kosten is uitgegaan van een onjuiste hoeveelheid droge hennepplanten.

In aanmerking genomen dat het hof bij de bepaling van de omvang van de opbrengst van de geknipte hennep heeft betrokken dat 2.000 kilogram natte hennep is verhandeld en dat van ‘1 kg natte hennep ongeveer 1/4 deel overblijft’, had het hof bij de bepaling van de op de opbrengst in mindering te brengen kosten dienen uit te gaan van een hoeveelheid droge hennep van 500 kilogram – te weten 1/4e deel van 2.000 kilogram natte hennep – en niet, zoals het hof heeft gedaan, van een hoeveelheid van 400 kilogram. Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad zal de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel en de daaruit voor de betrokkene voortvloeiende verplichting tot betaling aan de Staat in zoverre verbeteren en de zaak om doelmatigheidsredenen zelf afdoen door het bedrag van de schatting en van de betalingsverplichting te verminderen met € 7.475.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de vaststelling van het bedrag waarop het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel is geschat alsmede de hoogte van het opgelegde bedrag ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, stelt het bedrag waarop het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, vast op € 168.908, vermindert het te betalen bedrag in die zin dat de hoogte daarvan € 142.525 bedraagt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2070

Zaaknummer: 15/00571

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.F. Faase en M.J. Borgers

Advocaten: C.C. Polat

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad doet de zaak om doelmatigheidsredenen zelf af door vast te stellen dat de redelijke termijn is overschreden en de opgelegde betalingsverplichting te verminderen.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd in het bijzonder de redenen op te geven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt inzake de overschrijding van de redelijke termijn.

Het hof is in zijn arrest van dit uitdrukkelijk onderbouwde standpunt afgeweken, maar heeft, in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven die daartoe hebben geleid. Dat verzuim heeft ingevolge artikel 359 lid 8 Sv nietigheid tot gevolg.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad zal de zaak om doelmatigheidsredenen zelf afdoen. In cassatie moet ervan worden uitgegaan dat, nu het hoger beroep is ingesteld op 12 september 2012 en door het hof uitspraak is gedaan op 31 december 2014, de redelijke termijn van berechting als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM bij de behandeling van de zaak in hoger beroep is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de betrokkene opgelegde betalingsverplichting van € 83.314,90.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Tot cassatie behoeft dit echter niet te leiden. Ook in de met deze ontnemingszaak samenhangende strafzaak, welke in cassatie aanhangig is onder nr. 15/00098, is de redelijke termijn in de cassatiefase overschreden. De compensatie tot welke de overschrijding van de redelijke termijn moet leiden, zal worden toegepast in de hoofdzaak.

Gelet hierop is er geen aanleiding om in de onderhavige zaak aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de hoogte van de opgelegde betalingsverplichting ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, vermindert deze in die zin dat de hoogte daarvan € 79.149 bedraagt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2055

Zaaknummer: 15/00101

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

Wetsartikelen: 36e Sr en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht medeplegen poging diefstal met braak.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring ten aanzien van het handelen ‘tezamen en in vereniging met anderen’ (hierna: het medeplegen) ontoereikend is gemotiveerd.

Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts dan gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Dat geldt in vergelijkbare zin indien het medeplegen – bijvoorbeeld in de vorm van ‘in vereniging’ – een bestanddeel vormt van de delictomschrijving. Indien het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), rust op de rechter de taak om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip (vgl. HR 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, *NJ* 2015/390).

Blijkens de onder 2.2.3 weergegeven overweging heeft het hof bij zijn oordeel dat sprake is van het medeplegen van – kort gezegd – een poging tot inbraak in het bijzonder in aanmerking genomen dat de verdachte op de uitkijk heeft gestaan en heeft geroepen dat er een auto aankwam, waarna de verdachte en de medeverdachte [betrokkene 2] zijn weggerend. Deze door het hof in aanmerking genomen omstandigheden bestaan uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht. Het hof heeft evenwel uit die omstandigheden afgeleid dat sprake is geweest van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking. Gelet op de gebezigde bewijsmiddelen is het oordeel van het hof dat de verdachte kan worden aangemerkt als medepleger van de poging tot inbraak, ontoereikend gemotiveerd.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2056

Zaaknummer: 15/00838

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Het hof was, ook in het licht van artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv, niet gehouden zijn oordeel nader te motiveren.

Het middel klaagt dat het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv heeft verzuimd in het bijzonder de redenen op te geven waarom het is afgeweken van een door het Openbaar Ministerie naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt inzake de voorbedachte raad, althans een onjuiste maatstaf met betrekking tot de voorbedachte raad heeft aangelegd.

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel ‘voorbedachte raad’ moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte raad gaat het bij uitstek om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte raad pleiten. De vaststelling dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing dat met voorbedachte raad is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdsperiode tussen besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat. Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte raad heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de vaststelling dat de voor voorbedachte raad vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte raad niet rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de

bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven (vgl. het overleg en nadenken dat in de wetsgeschiedenis is geplaatst tegenover de ogenblikkelijke gemoedsopwelling). Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in de verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte raad bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan de gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad (vgl. HR 15 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:963, *NJ* 2014/156).

Bij de beoordeling van het middel moet voorts het volgende worden vooropgesteld. In cassatie kan niet worden onderzocht of de feitenrechter die de verdachte op grond van zijn feitelijke waardering van het bewijsmateriaal heeft vrijgesproken, terecht tot dat oordeel is gekomen. Ingeval de rechter die over de feiten oordeelt het tenlastegelegde bewezen acht, is het aan die rechter voorbehouden om, binnen de door de wet getrokken grenzen, van het beschikbare materiaal datgene tot bewijs te bezigen wat deze uit een oogpunt van betrouwbaarheid daartoe dienstig voorkomt en terzijde te stellen wat hij voor het bewijs van geen waarde acht. Deze beslissing inzake die selectie en waardering, die – behoudens bijzondere gevallen – geen motivering behoeft, kan in cassatie niet met vrucht worden bestreden. Hetzelfde heeft te gelden in het tegenovergestelde geval dat de rechter op grond van de aan hem voorbehouden selectie en waardering van het bewijsmateriaal tot de slotsom komt dat vrijspraak moet volgen. Hieruit volgt dat het oordeel betreffende het al dan niet bewezen zijn van het ten laste gelegde, met de daartoe gegeven motivering, niet onbegrijpelijk genoemd zal kunnen worden op de grond dat het beschikbare bewijsmateriaal – al dan niet in verband met een andere uitleg van gegevens van feitelijke aard – een andere (bewijs)beslissing toelaat.

Artikel 359 lid 2 Sv, zoals die bepaling luidt sedert 1 januari 2005, heeft daarin geen wijziging gebracht. Ook thans is de selectie en waardering van het beschikbare feitenmateriaal aan de

feitenrechter voorbehouden, ook indien de feitenrechter tot een vrijspraak komt. Wel brengt die bepaling mee dat de feitenrechter in een aantal gevallen zijn beslissing nader zal dienen te motiveren. Dat is onder meer het geval indien het Openbaar Ministerie ter zake van de bewijsvoering een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt heeft ingenomen (vgl. HR 13 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV8527).

Het hof heeft geoordeeld dat ook uit de door de verdachte en zijn mededaders verrichte gedragingen niet is af te leiden dat van voorbedachte raad sprake is.

Voor zover het middel erop berust dat het hof in zijn overwegingen blijkt heeft gegeven een onjuiste maatstaf met betrekking tot het bestanddeel 'voorbedachte raad' te hebben gehanteerd, faalt het. Het hof heeft hetgeen onder 3.4 is weergegeven, niet miskend.

Gelet op hetgeen onder 3.5 is vooropgesteld omtrent de vrije selectie en waardering van het bewijsmateriaal door de rechter en in aanmerking genomen hetgeen door de advocaat-generaal bij het hof naar voren is gebracht, was het hof, ook in het licht van artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv, niet gehouden zijn oordeel nader te motiveren.

Het middel faalt in al zijn onderdelen.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2058

Zaaknummer: 15/03182

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: S.T. van Berge Henegouwen

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht (voorwaardelijk) opzet op doodslag.

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring wat betreft het (voorwaardelijk) opzet op de dood van de verbalisanten [verbalisant 1] en [verbalisant 2] niet naar behoren is gemotiveerd.

Het hof heeft overwogen dat de in de tenlastelegging en bewezenverklaring omschreven stuurbewegingen van de verdachte de door het hof onder (l) en (m) omschreven stuurbewegingen zijn. Uit de bewijsvoering kan het in de bewezenverklaring omschreven opzet van de verdachte niet zonder meer worden afgeleid, mede in aanmerking genomen dat het hof in zijn nadere bewijsoverweging ten aanzien van de onder (l) genoemde stuurbeweging niets heeft vastgesteld waaruit kan volgen dat en in welke mate een ongeval met dodelijke afloop waarschijnlijk was, terwijl dit evenmin zonder meer kan volgen uit de ten aanzien van de onder (m) genoemde stuurbeweging vastgestelde omstandigheden waaronder de auto van de verdachte in aanraking is gekomen met het dienstvoertuig van [verbalisant 1] en [verbalisant 2]. De bewezenverklaring is in zoverre ontoereikend gemotiveerd.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2075

Zaaknummer: 15/03635

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: G.W.L.A.M. Koppen

Wetsartikelen: 287 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht met betrekking tot de bepaling van de op de opbrengst uit het bewezenverklaarde ‘bewerken van hennep’ in mindering te brengen kosten.

Het hof heeft het door de betrokkene uit het bewezenverklaarde ‘bewerken van hennep’ genoten wederrechtelijk verkregen voordeel geschat op € 176.383. Het middel behelst in dit verband de klacht dat het hof bij de bepaling van de in mindering te brengen kosten is uitgegaan van een onjuiste hoeveelheid droge hennepplanten.

In aanmerking genomen dat het hof bij de bepaling van de omvang van de opbrengst van de geknipte hennep heeft betrokken dat 2.000 kilogram natte hennep is verhandeld en dat van ‘1 kg natte hennep ongeveer 1/4 deel overblijft’, had het hof bij de bepaling van de op de opbrengst in mindering te brengen kosten dienen uit te gaan van een hoeveelheid droge hennep van 500 kilogram – te weten 1/4e deel van 2.000 kilogram natte hennep – en niet, zoals het hof heeft gedaan, van een hoeveelheid van 400 kilogram. Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad zal de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel en de daaruit voor de betrokkene voortvloeiende verplichting tot betaling aan de Staat in zoverre verbeteren en de zaak om doelmatigheidsredenen zelf afdoen door het bedrag van de schatting en van de betalingsverplichting te verminderen met € 7.475.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de vaststelling van het bedrag waarop het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel is geschat alsmede de hoogte van het opgelegde bedrag ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, stelt het bedrag waarop het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, vast op € 168.908, vermindert het te betalen bedrag in die zin dat de hoogte daarvan € 142.525 bedraagt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2071

Zaaknummer: 15/00573

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.F. Faase en M.J. Borgers

Advocaten: S. Schuurman

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht met betrekking tot de begrijpelijkheid van de uitleg en toepassing van LOVS-oriëntatiepunten door de feitenrechter.

Het middel klaagt over de strafmotivering.

Hoewel de feitenrechter niet is gebonden aan de LOVS-oriëntatiepunten en de uitleg hiervan aan hem is voorbehouden, kan in cassatie wel worden getoetst of de uitleg van die oriëntatiepunten en de toepassing ervan door de rechter begrijpelijk is.

Het hof heeft overwogen dat het bij de strafoplegging de genoemde LOVS-oriëntatiepunten heeft toegepast en heeft klaarblijkelijk geoordeeld dat deze toepassing meebrengt dat in het geval sprake is van een mengsel van vloeistof en cocaïne voor het bepalen van de desbetreffende trede het brutogewicht van de aangetroffen vloeistof waarin zich de cocaïne bevindt maatgevend is. Dat oordeel is, gelet op de in onderhavig arrest weergegeven inhoud van de LOVS-oriëntatiepunten met de daarin vervatte omrekenregel, niet begrijpelijk. De strafoplegging is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2067

Zaaknummer: 15/02015

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.T.A.G. Keller

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Falende bewijsklacht opzet en medeplegen poging doodslag.

Het middel klaagt over de motivering van het bewezenverklaarde opzet en medeplegen.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof vastgesteld dat de verdachte van het begin af aan betrokken is geweest bij het plan om [slachtoffer] ‘een lesje te leren’. Met betrekking tot de uitvoering van het plan heeft het hof vastgesteld dat de verdachte [slachtoffer] naar haar woning heeft gelokt, dat zij aanwezig was bij het door de aldaar aanwezige mededaders op zeer gewelddadige wijze schoppen en slaan tegen het lichaam en het hoofd van [slachtoffer] en dat zij niets heeft gedaan om te voorkomen dat [slachtoffer] gedurende enige tijd werd toegenakeld, terwijl zij na de geweldpleging [slachtoffer] heeft bespuugd en hem de woorden ‘Dat is je verdiende loon’ heeft toegevoegd. Voorts heeft het hof vastgesteld dat de verdachte en de mededaders vervolgens gezamenlijk het plan hebben bedacht hoe [slachtoffer] de woning moest verlaten en dat de verdachte, nadat zij en haar mededaders gedurende enige tijd de woning hadden schoongemaakt, op de uitkijk heeft gestaan toen de ernstig gewonde [slachtoffer] – waaraan door de verdachte noch de mededaders enige zorg was verleend en die op dat moment meer dood dan levend was – door de mededaders in de kofferbak van een auto werd gelegd en werd weggevoerd. Daarbij heeft het hof mede in aanmerking genomen dat niet aannemelijk is dat bij de verdachte het voornemen of de gedachte bestond om [slachtoffer] naar een ziekenhuis te brengen en dat uit de verklaring van de verdachte bij de rechter-commissaris van 2 oktober 2012 blijkt dat het de verdachte geen biet interesseerde wat er met de ernstig gewonde [slachtoffer] zou gebeuren. Aldus beschouwd heeft het hof uit een en ander kunnen afleiden dat de verdachte voorwaardelijk opzet had op de dood van [slachtoffer] zoals is bewezenverklaard en dat de bijdrage van de verdachte aan het bewezenverklaarde delict van voldoende gewicht is dat van medeplegen mag worden gesproken. Die oordelen zijn toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2057

Zaaknummer: 15/02279

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar en S. Grilk

Wetsartikelen: 287 Sr

RECHTSPRAAK

Geen ernstige inbreuk op de verdedigingsrechten die van dien aard is en zodanig ernstig dat geen sprake meer kan zijn van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het door de verdediging gedane beroep op niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de ontnemingsvordering.

Het voorschrift van artikel 6 lid 1 EVRM inzake de behandeling van een strafzaak binnen een redelijke termijn beoogt te voorkomen dat een verdachte langer dan redelijk is onder de dreiging van een (verdere) strafvervolgning zou moeten leven. In HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, NJ 2008/358 zijn uitgangspunten en regels geformuleerd over de inbreuk op dit voorschrift en het rechtgevolg dat daaraan dient te worden verbonden. In dat arrest is beslist dat overschrijding van de redelijke termijn nimmer kan leiden tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de strafvervolgning of de ontnemingsvordering.

In genoemd arrest is voorts erop gewezen dat ook andere factoren nopen tot een voortvarende afhandeling van strafzaken, zoals de ongunstige invloed van het tijdsverloop op de beoordeling van de feiten als gevolg van de verbleking van de herinnering van – bijvoorbeeld – getuigen. Genoemd voorschrift van artikel 6 lid 1 EVRM inzake de behandeling binnen een redelijke termijn heeft evenwel niet het oog op deze factoren en strekt in het bijzonder niet ertoe de verdedigingsrechten van een verdachte te waarborgen, zoals het recht getuigen te ondervragen. De in voormeld arrest geformuleerde uitgangspunten en regels houden alleen verband met het recht op behandeling van een strafzaak binnen een redelijke termijn en gelden dus niet voor de beoordeling van inbreuken op de verdedigingsrechten.

Niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging komt, afgezien van de in de wet geregelde gevallen, slechts in uitzonderlijke situaties in aanmerking. Als het gaat om een vormverzuim in de zin van artikel 359a Sv – dus een onherstelbaar vormverzuim dat is begaan in het voorbereidend onderzoek tegen de verdachte ter zake van het aan hem ten laste gelegde feit – is voor dat rechtgevolg alleen plaats ingeval het vormverzuim daarin bestaat dat met de opsporing of vervolging belaste ambtenaren ernstig inbreuk hebben gemaakt op

beginselen van een goede procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan (vgl. HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533, *NJ* 2004/376, r.o. 3.6.5).

Bij een inbreuk op de verdedigingsrechten van de verdachte die niet onder het bereik van artikel 359a Sv valt, komt de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de vervolging niet in aanmerking, behoudens in het uitzonderlijke geval dat die inbreuk van dien aard is en zodanig ernstig dat geen sprake meer kan zijn van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM. Daarbij verdient opmerking dat het in de eerste plaats moet gaan om een inbreuk die onherstelbaar is en die niet op een aan de eisen van een behoorlijke en effectieve verdediging beantwoordende wijze is gecompenseerd. Bovendien moet die inbreuk het verstrekkende oordeel kunnen dragen – in de bewoordingen van het EHRM – dat *‘the proceedings as a whole were not fair’*. Uit een en ander volgt dat de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging slechts in uitzonderlijke gevallen in beeld kan komen. Aan de motivering van die beslissing tot niet-ontvankelijkverklaring worden hoge eisen gesteld.

Andere gevolgen dan de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de vervolging liggen meer in de rede indien sprake is van een – onherstelbare en niet voor (procedurele) compensatie vatbare – schending van de verdedigingsrechten. Ingeval bijvoorbeeld het bewijs van de betrokkenheid van de verdachte bij het hem ten laste gelegde uitsluitend steunt op een hem belastende tegenover de politie afgelegde getuigenverklaring, terwijl op de gronden als vermeld in HR 29 januari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BX5539, *NJ* 2013/145 moet worden aangenomen dat de verdachte niet het bij artikel 6 lid 3 aanhef en onder d EVRM voorziene recht heeft kunnen uitoefenen die getuige te (doen) horen omtrent die verklaring, en verdachtes betrokkenheid bij het hem ten laste gelegde ook niet wordt bevestigd door ander bewijsmateriaal dan wel bedoeld steunbewijs geen betrekking heeft op die onderdelen van de verklaring die door de verdachte zijn betwist, ligt het in de rede dat die betwiste getuigenverklaring niet voor het bewijs wordt gebezigd en dat de verdachte bij gebreke van ander bewijsmateriaal wordt vrijgesproken van het hem ten laste gelegde, en in een ontnemingszaak dat de ontnemingsvordering wordt afgewezen. Dat is niet anders indien het tijdsverloop een complicatie heeft gevormd bij de vergaring en de waardering van het bewijsmateriaal.

Het hof heeft verzuimd bepaaldelijk een beslissing te geven op het verweer dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk moet worden verklaard op de grond dat ‘een adequate verdediging door het tijdsverloop niet langer mogelijk zou zijn’. Het middel klaagt daarover terecht. Tot cassatie behoeft dat evenwel niet te leiden. Het hof had dat verweer immers slechts kunnen verwerpen, omdat het aan dat verweer ten grondslag gelegde niet kan leiden

tot het oordeel dat een ernstige inbreuk is gemaakt op de verdedigingsrechten die van dien aard is en zodanig ernstig dat geen sprake meer kan zijn van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2059

Zaaknummer: 15/00362

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, Y. Buruma, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.L.J. van Strien

Advocaten: R. Zilver

Wetsartikelen: 359a Sv, 6 EVRM en 36e Sr

RECHTSPRAAK

Slagend middel met betrekking tot het vaststellen van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen 'door middel van (een) andere feit(en) dan ter zake waarvan hij bij arrest van 27 februari 2015 is veroordeeld'.

Het oordeel van het hof dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen door middel van (een) andere feit(en) dan ter zake waarvan hij bij arrest van 27 februari 2015 is veroordeeld, is niet begrijpelijk, nu uit de bewijsvoering van het hof niet blijkt van enige aanwijzing dat door de betrokkene een strafbaar feit is begaan, afgezien van het feit ter zake waarvan de betrokkene bij arrest van het Hof van 27 februari 2015 is veroordeeld (kort gezegd: het medeplegen van witwassen), welk feit volgens het hof uitdrukkelijk niet aan de opgelegde betalingsverplichting ten grondslag ligt.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2066

Zaaknummer: 15/01639

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: R.J. Mesland en N. van Schaik

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van de rechtbank dat het op de auto van de klager gelegde beslag disproportioneel is omdat hij ook wordt getroffen door de ten laste van de vennootschap onder firma gelegde beslagen, is niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel is gericht tegen de gegrondverklaring van het klaagschrift. Het klaagt in het bijzonder over het oordeel van de rechtbank dat het beslag op de personenauto disproportioneel is.

Het gaat in deze zaak om het volgende. Tegen de klager loopt een strafrechtelijk onderzoek op verdenking van onder meer het witwassen van een schip. Onder de klager is op de voet van artikel 94a Sv een personenauto (BMW X5, gekentekend [AA-00-BB]) in beslag genomen. De klager is medevenoot van de vennootschap onder firma De Onderneming. In verband met tegen deze vennootschap gerezen verdenking is ten laste van de vennootschap beslag gelegd op onder meer twee viskotters.

Het oordeel van de rechtbank dat het op de auto van de klager gelegde beslag disproportioneel is omdat hij ook wordt getroffen door de ten laste van de vennootschap onder firma gelegde beslagen, is niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2074

Zaaknummer: 15/03501

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Wetsartikelen: 94 Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht met betrekking tot afgaand vuurwapen ten gevolge waarvan het slachtoffer komt te overlijden.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring onder 1 ten aanzien van het opzet ontoereikend is gemotiveerd.

Of in een concreet geval moet worden aangenomen dat sprake is van bewuste schuld dan wel van voorwaardelijk opzet zal, indien de verklaringen van de verdachte en/of bijvoorbeeld eventuele getuigenverklaringen geen inzicht geven omtrent hetgeen ten tijde van de gedraging in de verdachte is omgegaan, afhangen van de feitelijke omstandigheden van het geval. Daarbij zijn de aard van de gedraging en de omstandigheden waaronder deze is verricht, van belang. Bepaalde gedragingen kunnen naar hun uiterlijke verschijningsvorm worden aangemerkt als zozeer gericht op een bepaald gevolg dat het – behoudens contra-indicaties – niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het desbetreffende gevolg heeft aanvaard (vgl. HR 25 maart 2003, ECLI:NL:HR:2003:AE9049, NJ 2003/552).

Het hof heeft geoordeeld dat uit de uiterlijke verschijningsvorm van de handelingen van de verdachte blijkt dat de verdachte willens en wetens de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat [slachtoffer] door een kogel gewond zou raken en als gevolg daarvan zou komen te overlijden. Dat oordeel is gelet op de onder 2.2.3 weergegeven vaststellingen niet zonder meer begrijpelijk, mede in aanmerking genomen dat bewijsmiddel 10 inhoudt dat de verdachte het vuurwapen op verzoek van [slachtoffer] heeft getoond en dat het vuurwapen bij het tonen opeens afging.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2060

Zaaknummer: 15/00169

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: D.W.H.M. Wolters

Wetsartikelen: 287 Sr

RECHTSPRAAK

De opvatting dat bij de bewijsvoering slechts van schakelbewijs kan worden gebruik gemaakt indien de aan dat bewijs ontleende modus operandi steunt op de aan meer dan één ander bewezenverklaard feit ten grondslag gelegde bewijsmiddelen, vindt geen steun in het recht.

Het middel richt zich tegen de motivering van de bewezenverklaring van het in de zaak met parketnummer 16-705103-14 ten laste gelegde feit.

Voor zover het middel berust op de opvatting dat bij de bewijsvoering slechts van zogenoemd schakelbewijs kan worden gebruik gemaakt indien de aan dat bewijs ontleende modus operandi steunt op de aan meer dan één ander bewezenverklaard feit ten grondslag gelegde bewijsmiddelen, kan het middel niet tot cassatie leiden, aangezien die opvatting geen steun vindt in het recht.

Het oordeel van het hof dat, kort gezegd, de verdachte ook de overval op het filiaal van Zeeman heeft begaan, is toereikend gemotiveerd, ook in het licht van hetgeen namens de verdachte is aangevoerd. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat het hof heeft kunnen oordelen dat de modus operandi en het signalement van de verdachte van de overval op het filiaal van Zeeman op essentiële punten overeenkomen met de modus operandi en het signalement van verdachte tijdens de door hem gepleegde overval op het filiaal van Blokker.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2024

Zaaknummer: 15/02146

Rechters: W.A.M. van Schendel, J. de Hullu en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 338 Sv

RECHTSPRAAK

De bijkomende straf van ontzetting van de uitoefening van het beroep van belastingadviseur/belastingconsulent is in strijd met het legaliteitsbeginsel opgelegd.

Het middel klaagt dat artikel 1 lid 1 Sr is geschonden doordat het hof de bijkomende straf van ontzetting van de uitoefening van het beroep van belastingadviseur/belastingconsulent heeft opgelegd.

Artikel 235 lid 1 Sr en artikel 69 lid 6 AWR, zoals in 2.3.1 weergegeven, zijn ingevoerd bij de Wet van 12 juni 2009 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, Wetboek van Strafvordering en enkele aanverwante wetten in verband met de strafbaarstelling van het deelnemen en meewerken aan training voor terrorisme, uitbreiding van de mogelijkheden tot ontzetting uit het beroep als bijkomende straf en enkele andere wijzigingen (*Stb.* 2009, 245). Deze wet is in werking getreden op 1 april 2010.

De in artikel 235 lid 1 Sr en artikel 69 lid 6 AWR vervatte bepalingen voorzien in de mogelijkheid van oplegging van een (bijkomende) straf. De invoering hiervan houdt derhalve een uitbreiding in van de toepasselijke regels van sanctierecht. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat de bewezenverklarde feiten zijn begaan voor 1 april 2010, heeft het hof miskend dat de genoemde bepalingen op grond van het in artikel 1 lid 1 Sr vervatte legaliteitsbeginsel ten aanzien van de verdachte buiten toepassing dienen te blijven.

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal de zaak zelf afdoen en de aan de verdachte opgelegde bijkomende straf van ontzetting van de uitoefening van het beroep van belastingadviseur/belastingconsulent vernietigen.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Gelet op de aan de verdachte

opgelegde gevangenisstraf van zes maanden, voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren, en de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend voor zover het hof de verdachte heeft ontzet van het recht tot uitoefening van het beroep van belastingadviseur/belastingconsulent en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2023

Zaaknummer: 15/01469

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en E.F. Faase

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan

Wetsartikelen: 1 Sr, 225 Sr, 235 Sr en 69 AWR

RECHTSPRAAK

Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af, nu aan de inhoud van de vermelde stukken niet het ernstig vermoeden kan worden ontleend dat het hof de aanvrager zou hebben vrijgesproken als het daarmee bekend was geweest.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 lid aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

In de aanvraag wordt gesteld dat sprake is van een gegeven als bedoeld in voormelde bepaling. De aanvrager voert daartoe aan dat zijn zaak destijds niet zou hebben geleid tot een veroordeling indien de rechter bekend zou zijn geweest met een naderhand op schrift gestelde verklaring in combinatie met als betalingsbewijzen van tickets aangeduide geschriften.

Aan de inhoud van de onder 4.3 vermelde stukken kan niet het ernstig vermoeden worden ontleend dat het hof de aanvrager zou hebben vrijgesproken als het daarmee bekend was geweest. Immers, de inhoud van die stukken laat onverlet hetgeen het hof – niet onbegrijpelijk – heeft overwogen ten aanzien van de drie in de bagage van de aanvrager aangetroffen tickets voor de reis op 24 december 2010 van Manchester, Verenigd Koninkrijk naar Abu Dhabi, Verenigde Arabische Emiraten, zoals onder 3.2 weergegeven.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2027

Zaaknummer: 16/02546

Rechters: A.J.A. van Dorst, Y. Buruma en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: D.M.P. van Eijssden

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Vorbereiding diefstal met geweld en/of afpersing in vereniging toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt dat hetgeen onder 1 is bewezenverklaard, voor zover inhoudende dat de verdachte opzettelijk voorwerpen voorhanden heeft gehad die waren 'bestemd tot het in vereniging begaan' van het misdrijf 'diefstal met geweld en/of afpersing in vereniging', niet uit de gebezigde bewijsvoering kan worden afgeleid.

Het kennelijke oordeel van het hof dat uit de bewijsvoering met voldoende bepaaldheid blijkt welk 'crimineel doel' de verdachte met het voorhanden hebben van de in de bewezenverklaring genoemde voorwerpen voor ogen had, is niet onbegrijpelijk, nu het hof naast de omstandigheid dat 'het [op een koopavond] naar een stad rijden met vuurwapens waaronder twee pistoolmitrailleurs, waarvan één doorgeladen, munitie, verhullende kleding, breekijzers/vuisthamers en lege tassen wijst op de intentie van het toepassen van geweld en/of dreigen met geweld en het met gevulde tassen terugkomen van de reis' ook betekenis heeft toegekend aan de omstandigheid dat 'er (...) onder meer sprake [was] van een voorverkenning, een routebeschrijving en een vooraf bepaalde (globale) aankomsttijd', waarmee het hof tot uitdrukking heeft gebracht dat de verdachte en zijn medeverdachten een plan hadden voorbereid om het, naar tijd en plaats nader bepaald, in de bewezenverklaring omschreven misdrijf te plegen.

Het middel faalt aldus.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad in deze zaak waarin de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt, uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van 36 maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de

opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 34 maanden belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2025

Zaaknummer: 15/02862

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: V.A. Groeneveld

Wetsartikelen: 312 Sr, 317 Sr en 46 Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat de goederen vanwege de rechten en plichten uit de leaseovereenkomst goederen waren die rechtens onder bereik en beheer van de curator in het faillissement behoorden te komen is niet begrijpelijk.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat ter bedrieglijke verkorting van de rechten van schuldeisers goederen zijn onttrokken aan de boedel van [A] B.V. (hierna: [A]).

Artikel 341 aanhef en onder 1 Sr beoogt te treffen onder meer alle handelingen van de in staat van faillissement verklaarde, ter bedrieglijke verkorting van de rechten van zijn schuldeisers verricht, waardoor hetgeen rechtens onder het bereik en beheer van de curator in het faillissement behoorde te komen, buiten diens bereik en beheer wordt gehouden. Daarvan kan geen sprake zijn indien de desbetreffende goederen omdat zij aan een derde toebehoren buiten het faillissement blijven (vgl. HR 5 november 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZD0569, NJ 1997/138).

Door de verdediging is aangevoerd dat een groot aantal goederen in de praktijken van [A] was geleased of gekocht door [C] en derhalve niet aan [A] in eigendom toebehoorde. Het hof heeft de juistheid van die stellingen in het midden gelaten. Gelet hierop en in aanmerking genomen hetgeen onder 2.4 is vooropgesteld, is het oordeel van het hof dat deze goederen rechtens onder bereik en beheer van de curator in het faillissement behoorden te komen niet begrijpelijk.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 ten laste gelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2021

Zaaknummer: 14/06186

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Advocaten: I.T.H.L. van de Bergh

Wetsartikelen: 341 Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat het OM niet in strijd met de ATV-richtlijnen 2006 heeft gehandeld door tot strafvervolgning over te gaan, is ontoereikend gemotiveerd.

Het middel richt zich tegen de verwerping door het hof van het ter terechtzitting van het hof gevoerde verweer dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in de strafvervolgning. Meer in het bijzonder klaagt het middel dat het hof zijn aan de Richtlijnen aanmelding, transactie en vervolging fiscale delicten en douanedelicten, nr. DGB2005/6956M, *Stcrt.* 2005, 247 (hierna: de ATV-richtlijnen 2006) gegeven toepassing niet toereikend heeft gemotiveerd.

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte als ondernemer in de zin van de Wet op de omzetbelasting 1968 een onjuiste aangifte omzetbelasting heeft gedaan en dat het fiscaal nadeel dat als gevolg daarvan is geleden, € 12.000 – dus minder dan € 12.500 – bedraagt. Gelet hierop is het oordeel van het hof dat het Openbaar Ministerie niet in strijd met de ATV-richtlijnen 2006 heeft gehandeld door tot strafvervolgning over te gaan, ontoereikend gemotiveerd, in aanmerking genomen dat het in die richtlijnen gehanteerde drempelbedrag voor ondernemers € 12.500 bedraagt.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, voor zover aan zijn oordeel onderworpen en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 06-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2020

Zaaknummer: 14/04760

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en E.F. Faase

Advocaten: G. Spong